မာတိကာ

ကိုယ်ရေးအကျဉ်း ၆
စာရေးသူ၏ ရည်ရွယ်ချက် ၇

ပထမပိုင်း

မြန်မာအစနှင့် ပုဂံပြည်တည်ထောင်ခြင်း ၁၁
အပိုင်း (၁) မြန်မာရှေးသမိုင်း၏ အရုဏ်ဦး ၁၃
အပိုင်း (၂) ပုဂံပြည် စတင်တည်ထောင်ခြင်း ၂၅
အပိုင်း (၃) ရှေးဦးပိုင်း ပုဂံပြည် ၃၁
အပိုင်း (၄) ပုဂံခေတ်မှ မြေပိုင်ရှင်၊ ကျွန်ပိုင်ရှင်စနစ် ၄၃

ဒုတိယပိုင်း

ပုဂံခေတ် ရှင်ဘုရင်များ ရာဇဝင် ၅၃
အပိုင်း (၅) အနော်ရထာမင်း ၅၅
အပိုင်း (၆) စောလူးမင်း ၇၅
အပိုင်း (၇) တြိဘုဝနာဒိတျဓမ္မရာဇာ ကျန်စစ်သားမင်း ၇၉
အပိုင်း (၈) အလောင်းစည်သူမင်း ၈၉
အပိုင်း (၉) ပုဂံပြည်ငယ်ဘဝ ရောက်ရသော(၇)နှစ်နှင့် ပုဂံမင်း(၂)ပါး။ ၉၇
အပိုင်း (၁၀) နရပတိစည်သူမင်း ၁၀၃
အပိုင်း (၁၁) နားတောင်းများမင်း ၁၁၃
အပိုင်း (၁၂) ကျစွာမင်းနှင့် ဥစ္စနာမင်း ၁၁၇
အပိုင်း (၁၃) ပုဂံ၏ နောက်ဆုံးဘုရင် နရသီဟပတေ့မင်း ၁၂၃
အပိုင်း (၁၄) ပုဂံပြည်ပျက်သည့် ၁၂၈၃ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ၁၃၃

နောက်ဆက်တွဲများ
နောက်ဆက်တွဲ (က) စစ်အာဏာရှင်နှင့် စစ်သားကျွန်လူမျိုး ၁၄၂
နောက်ဆက်တွဲ (ခ) ပုဂံခေတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသော မြေပိုင်ရှင်စနစ် ၁၄၇
နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) ပုဂံကျောက်စာက ပြောပြသော ပုဂံခေတ်မြေကွက်နှင့် လယ်ယာလုပ်သားတို့ကို အတွဲလိုက်ပစ္စည်းအစုသဘောထားရှိမှု ၁၄၉
နောက်ဆက်တွဲ (ဃ) ဘုရားကျွန် ၁၅၅
နောက်ဆက်တွဲ (င) ဟိန္ဒူဘာသာကိုးကွယ်မှုနှင့် ပုဂံယဉ်ကျေးမှု ၁၅၈
နောက်ဆက်တွဲ (စ) ဘုရားအလောင်းလောကနာထ ၁၆၉
နောက်ဆက်တွဲ (ဆ) ရွှံ့မီးဖုတ်သော အုတ်ခွက်ဘုရားများပူဇော်မှု ၁၇၇
နောက်ဆက်တွဲ (ဇ) ပျူဘာသာစကားနှင့် ပျူစာ(ပျူစကား၊ ပျူစာတိမ်ကောရခြင်း) ၁၈၂
နောက်ဆက်တွဲ (ဈ) ကာလနဂါး၊ မဟာကာလနတ်မင်းနှင့် ပုဂံကတောင်သူကြီးမင်း ၁၈၆
နောက်ဆက်တွဲ (ည) ပုဂံပြည်နှင့် မကင်းခဲ့သော မဟာယာဉ်တန္တရစ်အယူ ၁၈၉
နောက်ဆက်တွဲ (ဋ) ပုဂံ-မြင်းပြဂူ (မြင်းများရှင်ဘုရားကြီး) ၁၉၆
နောက်ဆက်တွဲ (ဌ) မှဆိုးမမိဖုရားခင်ဦး ၂၀၃
နောက်ဆက်တွဲ (ဍ) ဓမ္မရံကြီးကို ဘယ်သူ တည်ခဲ့သလဲ ၂၀၇
နောက်ဆက်တွဲ (ဎ) ပုဂံခေတ်က လူများ၏စားမှု၊ ဝတ်မှု ၂၁၅
နောက်ဆက်တွဲ (ဏ) ပုဂံ၏ယဉ်ကျေးမှုအနုပညာ ၂၂၃
နောက်ဆက်တွဲ (တ) ပုဂံခေတ်က အရည်းဂိုဏ်း ၂၄၁
နောက်ဆက်တွဲ (ထ) ဝိနည်းမိုရ်ဘုရားစု ၂၅၂
နောက်ဆက်တွဲ (ဒ) ပုဂံမင်းသမီး အစောကြွမ်းသခင် ၂၆၄
ဝနောက်ဆက်တွဲ (ဓ) ပုဂံခေတ်က မိဖုရားစောများ ၂၆၉
နောက်ဆက်တွဲ (န) ငဆောင်ချမ်းခံတပ်မြို့နှင့် ငဆောင်ချမ်းစစ်ပွဲ တရုတ်နယ်တွင်းမှ ငဆောင်ချမ်း ၂၇၇
နောက်ဆက်တွဲ (ပ) ပုဂံယဉ်ကျေးမှုရှေးဟောင်းပစ္စည်းများစောင့်ရှောက်ရေး ၂၈၅
နောက်ဆက်တွဲ (ဖ) လယ်တွင်းဆယ့်တစ်ခရိုင် ၂၉၁
နောက်ဆက်တွဲ (ဗ) အပယ်ရတနာ ၂၉၈
ကျမ်းကိုးစာရင်းများ ၃၁၁

စာရေးသူ၏ ရည်ရွယ်ချက်

စာရေးသူတို့ ငယ်ရွယ်စဉ် ကျောင်းသားဘဝ ရှေးနှစ်ပေါင်း ၇၀ ဝန်းကျင်ကာလက ကျောင်းစာ "ရာဇဝင်"ဟု ခေါ်သော ဘာသာရပ်ကို သင်ယူခဲ့ရပါသည်။ ထိုစဉ်က သမိုင်းဘာသာဟု မခေါ်ကြသေးပါ။ မြန်မာရာဇဝင်ကို ဒဏ္ဍာရီများနှင့်ရောထွေးပြီး ဟိုတကွက် ဒီတကွက် သင်ယူရခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က မြန်မာ လူငယ်များ လိုလိုလားလားဖတ်ကြသည့် ရာဇဝင်နှင့်ပတ်သက်သော စာအုပ်မှာ မြန်မာတို့မျိုးချစ်စိတ်ကို နှိုးဆွပေးသည့် အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ "မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်" စာအုပ်ဖြစ်သည်။

ထိုခေတ်က မြန်မာများ မိုငြမ်းပြုကြရသည့် အဓိကရာဇဝင်ကြီးများမှာ လွန်ခဲ့သောနှစ် ၃၀၀ ကျော် ညောင်ရမ်းခေတ်က ပေါ်ထွန်းခဲ့သည့် ပညာရှိ ဦးကုလားရေးသော မဟာရာဇဝင်ကြီးခေါ် မင်းဆက်မှတ်တမ်းကြီးနှင့် ၁၈၆၀ ပြည့်နှစ်လောက် ကုန်းဘောင်ခေတ် ဘကြီးတော်လက်ထက်တွင် ထိုမဟာရာဇဝင်ကြီးကို ကျောထောက်နောက်ခံ အခြေပြုပြီးရေးသားသည့် "မှန်နန်းရာဇဝင်" ကြီးများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ထိုစဉ်က ပေါ်ထွန်းလာသော မြန်မာဘာသာ ရာဇဝင်စာအုပ်များနှင့် သမိုင်းဝတ္ထုပေါင်းများစွာမှာ ပင်မရာဇဝင်ကြီးနှစ်စောင်ပါ အကြောင်းအရာများကိုသာလျှင် ကျောရိုးအခြေခံယူ၍ ရေးကြသဖြင့် အမည်သာ ပြောင်းပြီး အကြောင်းအရာပြောင်းလေ့ မရှိလှပါ။ ထိုမဟာရာဇဝင်ကြီး နှစ်စောင်သည် ကျောရိုးဖြစ်ခဲ့၍ အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီခေတ်များက ပေါ်ပေါက်သော အင်္ဂလိပ်စာဖြင့် ရေးသားသည့် ရှေးမြန်မာတို့၏ သမိုင်းကြောင်း များသည်လည်း ထိုရာဇဝင်ကြီးများကို မှီးရသည်က များပါသည်။

ထိုရာဇဝင်ကြီးများ၌ ရှေးမြန်မာတို့အစဉ်အလာ ယုံကြည်ပြောဆိုလက်ခံခဲ့ကြသော ဗုဒ္ဓဂေါတမ၏ ဖြစ်တော်စဉ်၊ ဆွေစဉ်မျိုးဆက် သာကီဝင်မင်းများအကြောင်းနှင့် အသောကမင်းကြီးခေတ်က အကြောင်းအရာများပါ ထည့်ဝင်ရေးထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှိနေသော လူမျိုးများ ပျူ၊ ကမ်းယံ၊ သက်၊ မြန်မာတို့ကို သာကီဝင်ကုလားမင်းများက လာရောက်အုပ်ချုပ် တိုင်းပြည်တည်ထောင်သော သဘော၊ တကောင်းခေတ်၊ သရေခေတ္တရာခေတ်နှင့် ပုဂံခေတ်များကို ဆက်စပ်ရေးပါသည်။ အဓိကမှာ မြန်မာမင်းဆက်သည် သာကီဝင်မင်းမျိုး၊ ဘုရားမျိုးဟုဖော်ထုတ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် သာကီဝင် မင်းဆက်အုပ်စိုးသူများသည် အုပ်စိုးခံပြည်သူများနှင့် တစ်သွေးတည်း မဟုတ်ကြသည်ကို သိကြသည့်တိုင် မြန်မာများက "ဗြဟ္မာ-သာကီမျိုး" ဟု ကြွေးကြော်၍ သာကီဝင်မျိုး ခံယူလာခဲ့ကြသည်။

"သကျ- သာကီဝင်" ဆိုသည်မှာ ကုလားပြည်ဘက်မှလာသော ကုလားမျိုးနွယ်တစ်မျိုးဟု မမြင်တော့ပါ။ မြန်မာရာဇဝင်များ၌ ဗုဒ္ဓက ဗျာဒိတ်ထားခြင်း၊ ဗေဒင်၊ နက္ခတ်တို့အရ နိုင်ငံရေးပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ကုဋေပေါင်းများစွာ အင်အားရှိသော ပုဂံစစ်တပ်ကြီးများအကြောင်း၊ ဂဠုန်၊ နဂါး၊ သိကြားစသည်များက မြို့တည်ခြင်း၊ သမုဒ္ဒရာကို ဖောင်ကြီးနှင့် ခရီးလှည့်ခြင်း၊ နေမင်းသားနှင့် နဂါးမင်းတို့ ပေါင်းဖက်ပြီး လူမင်းသားမွေးခြင်း စသော ဒဏ္ဍာရီအများ ပါရှိပါသည်။

သို့သော်လည်း ပုဂံရာဇဝင်ပိုင်း၌ ၁၆ ရာစု ၁၇ ရာစုက မှတ်တမ်းမှတ်ရာပေစာများ ရှိတန်သရွေ့ကို မှီး၍လည်းကောင်း၊ ပုဂံ-အင်းဝခေတ်များက ကျောက်စာ၊ ကမ္ပည်းစာများကို မှီးနိုင်ခဲ့၍လည်းကောင်း၊ မင်းစဉ်မှတ်တမ်း (Chronical) ကို ရေးသား အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများမှ ရှေးဟောင်း ရာဇဝင်တို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မြန်မာရာဇဝင်တို့မှာ အချက်အလက် ပြည့်စုံကြပါသည်။

(၂၀)ရာစုနှစ်များသို့ ရောက်ရှိလာချိန်၌ မြန်မာဒေသအများတွင် မြေပေါ်မြေအောက် ရှေးခေတ်ပစ္စည်း ကိရိယာဟောင်းများကို များစွာဖော်ထုတ်တွေ့ရှိလာကြပြီး မြန်မာ့သမိုင်းနှင့် ပုဂံရာဇဝင်သမိုင်းသည် ပိုမိုနီးစပ် သော အဖြစ်မှန်များဖြင့် ပို၍ မြင်သာထင်သာ ရှိလာပါသည်။

ရှေးရာဇဝင်ဆရာကြီး မြန်မာရာဇဝင်၏ ဘိုးအေကြီးသည် ပဒေသရာဇ်သက်ဦးဆံပိုင် ရှင်ဘုရင်တို့ခေတ်၊ ဘုန်းတော်ဘွဲ့ ချီးကျူးပေးရသောအခါကာလ၌ပင် သူသိမြင်သော ဆိုးရွားသည့်စနစ် အဖြစ်သနစ်ဆိုးများ၊ စစ်အာဏာရှင်စနစ် အကြောင်းအရာများ၊ မငုံမချိဖြစ်စဉ်များကိုသာ ဖော်ပြပြီး မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်စဉ်များ ရေးသားရာ၌ ဝေဖန်စရာများရှိလာလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာအဆုံးအမများနှင့် ပူးတွဲ ယှဉ်ပြမှုသာ ပြုခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော် ရာဇဝင်ဖတ်ကြသော ပရိသတ်မှာ သူတို့ကိုယ်သူတို့ မြန်မာမင်းများ နေရာကနေကြပြီး မြန်မာဘုရင်များ ကြီးကျယ်ထင်ရှားအောင်နိုင်မှုတွေကိုသာ အထင်တကြီး မြင်ကြလေ့ရှိကြသည်။ ပြည်သူများဒုက္ခခံစားရမှုကို မြင်မလာကြပေ။ ရာဇဝင်ဆရာကြီးများ ဖော်ပြလိုသော အမှန်တကယ် အဖြစ်သနစ်များကို မြင်နိုင်စွမ်း လွန်စွာနည်းပါးပါသည်။

စာရေးသူသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ ပုဂံရာဇဝင်နှင့် ပတ်သက်၍ တွေ့သမျှစာပေများကို ဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့ပါသည်။ ကိုယ်တိုင်လည်း ၁၈ နှစ်ခန့် ပုဂံတစ်ဖက်ကမ်း၊ ကျွန်းချောင်း ဓာတ်မြေဩဇာစက်ရုံတွင် အမှုထမ်းဆောင်ခဲ့စဉ်က ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနမှ ဦးဘိုကေစသည့် ပညာရှင်ကြီးများနှင့် ဝါသနာအရစပ်စု၊ ဆွေးနွေး၍ သူတို့ပြောသော စေတီပုထိုး၊ ကျောင်းပျက်၊ ဘုရားပျက်များအထိ ဝါသနာအရ ဝင်ရောက် လေ့လာဖူးပါသည်။ သို့သော် ထိုစဉ်က မိမိမှာ တောထဲရောက်နေ၍ သစ်ပင်များကို တစ်ပင်ချင်း မြင်သော်လည်း တောအုပ်ကို ခြုံ၍ မမြင်သူဘဝ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၈၉ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ပြည်ပတိုင်းပြည်သို့ သွားရောက် အလုပ်လုပ်သောအခါမှာမူ မိမိအလွန်စွဲလမ်းသော ပုဂံဒေသကို အဝေးမှ ရှုမြင်ရင်း ပုဂံ၏ဖြစ်စဉ်ကို ခြုံငုံ၍ မြင်လာပါသည်။ အထူးသဖြင့် ပုဂံခေတ် နောက်ပိုင်းတွင် ရေးခဲ့ကြသော ကောင်းမှုကုသိုလ် မှတ်တမ်းကျောက်စာများတွင် မူလကျောက်စာကို ဖတ်စရာ မလိုဘဲ ရှေးဟောင်းမှုဆရာကြီး ဦးညိမ်းမောင်၏ကျေးဇူးကြောင့် ခေတ်မြန်မာစာလက်ရေးဖြင့် ဖတ်နိုင်သဖြင့် မြင်စရာ၊ ထင်စရာ၊ တွေးစရာများ တစ်ပုံတစ်ခေါင်းကြီး ရရှိခဲ့ပါသည်။ ပုဂံနှင့်ခေတ်ပြိုင် အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများ၊ အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်ပြည်မှ ခေတ်ပေါ်သမိုင်းများကို လေ့လာခွင့် ရ၍လည်း "ပုဂံထီးထီးသာမက" ပုဂံတည်စဉ်ခေတ်က ဝန်းကျင်ဒေသတို့၏ အဖြစ်အပျက်များကိုပါ ဆက်စပ်ယူစရာ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ဗုဒ္ဓ ဘာသာရေး သမိုင်းနှင့် ဘာသာပေါင်းစုံတို့၏ ရှေးနှစ် ၁၀၀၀ ကာလလောက်က ဖြစ်စဉ်များကိုလည်း အကျယ်ချဲ့၍ မြင်ခွင့်ရခဲ့ပါသည်။

မိမိအား သမိုင်းလေ့လာမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ အထူးပညာပေးသော၊ အကြောင်းအရာများကို စိတ်ဝင်တစားရှာဖွေပြီး ရဲရဲတွေးဝံ့စေရန် ဖွင့်ဆော်ပေးသော စာအုပ်ငယ်တစ်အုပ် ရှိခဲ့ပါသည်။ စာအုပ်အမည်မှာ "ပုဂံခေတ်ယဉ်ကျေးမှု" စာအုပ်ဖြစ်ပြီး ရေးသားသူမှာ အငြိမ်းစား သတင်းစာဆရာကြီး ဦးသိမ်းမောင် ဖြစ်သည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော်ကာလက ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ဆရာကြီးသည် ပုဂံသမိုင်း ကို ဆောင်းပါး (၁၅)ပုဒ်ဖြင့် ဖတ်ချင်စဖွယ် စကားလုံးများသုံးပြီး ပုဂံ၌ သူ တွေ့ရှိရသမျှကို ခရီးသွား ဆောင်းပါးကဲ့သို့ ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူ၏ဆောင်းပါးများ၌ ပုဂံဘုရားဖူးရင်း ကျောထောက် နောက်ခံသမိုင်းကြောင်းများကို ထိုစဉ်က နောက်ဆုံးတွေ့ရှိရသော အချက်များ၊ ပြည်ပမှ ပုဂံနှင့် ထိတွေ့ပတ်သက်ခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်များကိုပါ ဖော်ပြသုံးသပ်ပြီး သူ့အမြင်ကို ရဲရဲရေးသွားသည်ဖြစ်ရာ ပုံသေရေးနေသော ရာဇဝင်အကြောင်းအရာတို့ထက် များစွာပြည့်စုံပြီး စာဖတ်သူကို အစဉ်အလာဖြင့် အမှောင်ချ ထားသည့် ရာဇဝင်အကြောင်းအရာများ စိတ်တံခါးကို ဖွင့်ပေးရာ ရောက်ပါသည်။ ထို (၆၀) နှစ်အကြာက အမြင်ထက်သန်လှသော သတင်းစာဆရာကြီးဦးသိမ်းမောင်ကို အထူးလေးစား ဦးညွတ်မိပါသည်။ သူ၏ စာပေကြောင့် ပိုမို အမြင်ကျယ်လာခဲ့ရပါသည်။

ထိုပိုမိုကျယ်ဝန်းသော ဖြစ်စဉ်မြင်ကွင်းများအရ ပုဂံ၏ "ရာဇဝင်သမိုင်း"ကို အစပျိုး၍ စာအုပ်တစ်အုပ်စတင် ရေးစမ်းခဲ့ပါသည်။ ကျယ်ဝန်းသော ပုဂံရာဇဝင်သမိုင်းကို တစ်စစီတစ်ပိုင်းစီသာလျှင် ရေးရ၍ ရှုမြင်သုံးသပ်သမျှကို ထည့်ဝင်ရေးသားမှု မပြုနိုင်ခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် စိတ်ဝယ်ကျေနပ်မှု မရှိခဲ့ပေ။ သို့ဖြစ်၍ ယခု ဒုတိယအကြိမ် ဤစာအုပ်ဖြင့် မိမိ နောက်ဆုံးလေ့လာခဲ့ရသမျှ မြင်ရသမျှနှင့် ထင်ရသမျှတို့ကို တတ်နိုင်သမျှ ပြည့်စုံအောင် စုပေါင်းဆက်စပ်ရေးသားရန် အားထုတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါ စာပိုဒ်၌ "ထင်ရသမျှ" ကို အနည်းငယ် ရှင်းလင်းလိုပါသည်။ ခေတ်သစ်သမိုင်းပညာရှင်များက သမိုင်းစာပေ (Archeological Paper) ဖြစ်လာရန် ကိုးကားစရာ မြေပေါ်မြေအောက် တွေ့ရှိချက် သုတေသန ပြုချက်များပါရှိမှ သမိုင်း၏ စစ်မှန်သော အချက်အလက်များဟု ခံယူကြပါသည်။ ယူဆထားကြပါသည်။

မိမိအနေဖြင့်မူ အချို့သောအကြောင်းအချက်များမှာ တိုက်ရိုက်သက်သေထူစရာ သုတေသနတွေ့ရှိချက်များ မရှိသည့်တိုင် ထိုစဉ်ကာလက အခြားလက်ခံနိုင်သော သမိုင်းအဖြစ်အပျက်များကို ပုဂံပြည်၌သာ မဟုတ်ဘဲ ဒေသကြီးတစ်ခုလုံးနှင့် စပ်ဟပ်၍ အမှန်တကယ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့မည်ဟု စိတ်ထဲက ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြင်လာလျှင် ထည့်ဝင်ရေးသားပါသည်။ ဤစာပေသည် ရှေးဟောင်းသုတေသန စာတမ်းမဟုတ်ပါ။

"ရာဇဝင်သမိုင်း"ဟု အမည်တပ်ဆိုရသည်မှာ အဓိက အရေးပါသော ဖြစ်ပျက်မှုများကို နှစ်များအလိုက် အုပ်စိုးသော မင်းတို့ မင်းစဉ်အလိုက် ရှေးမြန်မာရာဇဝင်ကြီးများ၌ ဖော်ပြသကဲ့သို့ စီစဉ်ရေးသားထား၍ ဖြစ်သည်။

ဤစာအုပ်ကို သုတေသန စာတမ်းတစ်စောင်အဖြစ် ရေးသားခြင်း မဟုတ်။ ပုဂံသမိုင်းစဉ်ကို ခပ်ပေါ့ပေါ့ ဖတ်၍ ရစေရန် ရေးသားထားပါသည်။ မြန်မာ-ပုဂံ၏ အကြောင်းကို ဘုရားဖူးသွားသလိုမဟုတ်ဘဲ အတွင်းကျကျ သိလိုသော သူများအတွက် ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့တင်ပြရာ၌ မြန်မာရာဇဝင်တွင် မြင်လေ့မြင်ထ မရှိသော အကြောင်းအရာများလည်း များစွာ ပါဝင်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် အချို့ကိုလည်း နောက်ဆက်တွဲများ၌ ရှင်းလင်းရပါသည်။ ထိုအမြင်များတွင်